

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Η
40/2026

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 16.12.2025 και ώρα 11:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη, Πέτρο Τριανταφυλλίδη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»). Απόντες ο αντιπρόεδρος Ιωάννης Πολίτης και τα μέλη Σπυρίδων Χρυσοφώτης και Ιωάννης Μιχελάκης, οι οποίοι είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον ιδιωτικό τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο «STAR CHANNEL», ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία «ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.», αναφορικά με διατάξεις που αφορούν: α) την ακριβή και αληθή μετάδοση των γεγονότων (με προσοχή και αίσθημα ευθύνης) και β) τη διατύπωση διαφορετικής άποψης, στη διάρκεια της εκπομπής με τον τίτλο «Αλήθειες με τη Ζήνα» η οποία μεταδόθηκε από τον ως άνω σταθμό στις 30.3.2022. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από την με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 1985/31.3.20222 καταγγελία πολίτη.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε ο φάκελος με αριθμό 118/26.4.2022, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Ροδόπη Μπιλιαρδή και στον ειδικό επιστήμονα-νομικό Αντώνιο Κεχρή. Μετά την παραίτηση και αποχώρηση από το ΕΣΡ του ως άνω ειδικού επιστήμονα (χωρίς να έχει υποβάλει έγγραφη νομική εισήγηση), ο φάκελος ανατέθηκε στην ειδική επιστήμονα-νομικό Χ. Τσίγκου. Μετά και την παραίτηση και αποχώρηση από το ΕΣΡ της ως άνω ειδικής επιστήμονα (χωρίς να έχει υποβάλει έγγραφη νομική εισήγηση), ο φάκελος επαναχρεώθηκε στην ειδική επιστήμονα-

νομικό Ρέα Λαμπροπούλου. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 1117/ΕΣ/23.11.2022 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στη συνέχεια η Ειδική Επιστήμων υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 1680/ΕΣ/11.11.2025 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας, παρέστη η πληρεξούσια δικηγόρος της Μαρία Κατζουράκη. Ερωτηθείσα από την Πρόεδρο, η Δικηγόρος δήλωσε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς της. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να της παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 15.1.2026, ώρα 14:00, και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 222/15.1.2026 υπόμνημά του.

Την 3.2.2026 και ώρα 11:00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη, Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη, Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Η Πρόεδρος ενημέρωσε αναλυτικά για την υπόθεση τον αντιπρόεδρο Ιωάννη Πολίτη και τα μέλη Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη και Ιωάννη Μιχελάκη, οι οποίοι δεν συμμετείχαν στη συνεδρίαση της 16.12.2025, αναγιγνώσκοντας την με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 1985/31.3.2022 καταγγελία πολίτη, την με αριθμό πρωτοκόλλου 1117/ΕΣ/23.11.2022 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών που συνέταξε η διοικητική υπάλληλος Ροδόπη Μπιλιαρδή, την με αριθμό πρωτοκόλλου 1680/ΕΣ/11.11.2025 έγγραφη νομική εισήγηση που συνέταξε η ειδική επιστήμων-νομικός Ρέα Λαμπροπούλου, το με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 222/15.1.2026 υπόμνημα του σταθμού, το πρακτικό της συζήτησης στην Ολομέλεια και το σύνολο

των λοιπών εγγράφων του φακέλου. Ο αντιπρόεδρος Ιωάννης Πολίτης και τα μέλη Σπυρίδων Χρυσοφώτης και Ιωάννης Μιχελάκης δήλωσαν ότι ενημερώθηκαν πλήρως ως προς τα ουσιώδη σημεία της συζήτησης της 16.12.2025 και η δήλωση τους αυτή καταχωρίστηκε στα πρακτικά. Παρέστη επίσης και η ανωτέρω ειδική επιστήμονομικός, η οποία ανέπτυξε το ζήτημα προφορικός και στη συνέχεια αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Ανεξάρτητη Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων. «Ο άμεσος έλεγχος του κράτους... έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων... την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και νεότητας».

2. Κατά το άρθρο 5Α παρ. 1 του Συντάγματος: «Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων».

3. Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 της ΕΣΔΑ (Ν.Δ. 53/1974) -όπως έχει μεταγλωττισθεί στη δημοτική επί τη βάση του Π.Δ. 76/2022- «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης, καθώς και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς παρέμβαση δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει τα Κράτη να υποβάλλουν τις επιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ή τηλεόρασης σε καθεστώς αδειοδότησης».

4. Το άρθρο 19 παρ. 2 του Ν. 2462/1997 (που κυρώνει το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα) ορίζει: «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία της αναζήτησης, της λήψης και της μετάδοσης πληροφοριών και απόψεων κάθε είδους, ανεξαρτήτως συνόρων, προφορικά, γραπτά, σε έντυπα, σε κάθε μορφή τέχνης ή με κάθε άλλο μέσο της επιλογής του».

5. Κατά το άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που έχει νομική ισχύ επί τη βάση της Συνθήκης της Λισαβόνας, άρθρο 6 της ΣΕΕ): «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων. Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές».

6. Το άρθρο 5 παρ. 1 του Π.Δ. 77/2003 ορίζει: «Η μετάδοση των γεγονότων πρέπει να είναι αληθής, ακριβής και όσο είναι δυνατό πλήρης. Τα γεγονότα πρέπει να παρουσιάζονται με προσοχή και αίσθημα ευθύνης, ώστε να μη δημιουργούν υπέρμετρα ελπίδα, σύγχυση ή πανικό στο κοινό».

Κατά το άρθρο 3 του Π.Δ. 77/2003: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση πρέπει να αναγνωρίζουν και να σέβονται εμπράκτως τη διατύπωση διαφορετικών απόψεων και να υπερασπίζονται την ελευθερία μεταδόσεως τους. Οι διαφορετικές απόψεις πρέπει να παρουσιάζονται έγκαιρα και με ίσους όρους».

7. Σύμφωνα με την Υπόδειξη 1/26.9.2011 το Ε.Σ.Ρ. υποδεικνύει στους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς της χώρας όπως... μεριμνούν 1. τα δελτία ειδήσεων και οι ενημερωτικές εκπομπές να συντάσσονται με αίσθημα ευθύνης, αντικειμενικότητα και πολυμέρεια για την έγκυρη ενημέρωση του κοινού. 2. Η μετάδοση των γεγονότων να είναι αληθής, ακριβής και όσο το δυνατόν πλήρης...

8. Τέλος, κατά τα στοιχεία β' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ. ελέγχει την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων καθώς και των εν γένει κανόνων και αρχών που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία για τη νόμιμη, διαφανή και ποιοτική λειτουργία των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και επιβάλλει, σε περίπτωση παραβάσεων, τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις.

Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών συνάγονται τα ακόλουθα:

α) Ελευθερία γνώμης και έκφρασης: Η ελευθερία της έκφρασης που εξασφαλίζεται από το άρθρο 14 § 1 του Συντάγματος και 10 της ΕΣΔΑ, καλύπτει τον έγγραφο και ηλεκτρονικό τύπο ως μέσα για τη διάδοση πληροφοριών και στοχασμών. «*Η ελευθερία της έκφρασης συντελεί σε δύο παράλληλες συγκλίνουσες λειτουργίες, την ολοκλήρωση του ατόμου και την ενδυνάμωση της δημοκρατικής κοινωνίας. Χωρίς την ελευθερία της έκφρασης, το άτομο δεν δύναται να συμμετέχει ουσιαστικά και κατά την προσωπική του βούληση στη δημόσια σφαίρα, όπου τα ζητήματα γενικού ενδιαφέροντος δικαιολογούν το διαζυγισμό αντίθετων, ακόμα και προκλητικών θέσεων*».¹ Η ωφελιμότητα της πληροφόρησης δεν εξαντλείται στην απλή αύξηση των εγκυκλοπαιδικών γνώσεων και τη μόρφωση του ατόμου, αλλά έχει καίρια πολιτική λειτουργία στο βαθμό που δημιουργεί γνώμες, ενισχύει πεποιθήσεις και συνδιαμορφώνει τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις². Με βάση τις ανωτέρω σκέψεις σημειώνεται ότι η ελευθερία της έκφρασης ανάγεται στην ελεύθερη διακίνηση των ιδεών και των επιχειρημάτων, ακόμα και των πιο σοκαριστικών καθώς αυτή τίθεται ως αξεπέραστη ηθική και πολιτική συνθήκη της ανεύρεσης της καλύτερης απάντησης στα κρίσιμα ερωτήματα που απασχολούν τη δημόσια και ιδιωτική σφαίρα. Η ελευθερία της έκφρασης συνδέεται άμεσα με την προσωπική αυτονομία και τη δημοκρατική αρχή, διότι μέσα από τη διαλογική αντιπαράθεση αφενός το άτομο εκπαιδεύεται στην ιδιότητα του πολίτη και αναπτύσσει την προσωπικότητα του, αφετέρου δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για τη λήψη και νομιμοποίηση των πιο ωφέλιμων για το δημόσιο συμφέρον αποφάσεων.

β) Μετάδοση αληθών ειδήσεων και πληροφοριών-δικαιολογημένο δημοσιογραφικό ενδιαφέρον: Η ελευθερία της έκφρασης γνώμης συνδέεται με την ελευθερία της πληροφόρησης που αποτελεί βασική αξία της δημοκρατικής αρχής. Για να διαμορφώσουν οι πολίτες σαφή εικόνα της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας θα πρέπει να λαμβάνουν πληροφορίες οι οποίες να είναι αληθείς, ακριβείς, τεκμηριωμένες και μη παραποιημένες. Ψευδείς ειδήσεις είναι αυτές που περιγράφουν γεγονότα, συμβάντα, δράσεις που δεν έχουν συμβεί. Οι μεταδιδόμενες

---

¹ Λ.Α. Σισιλιάνος: «Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου», Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, σελ. 395

² Βλ. Ν. Αλιβιζάτος : «Η ιδιωτική ζωή των δημοσίων προσώπων» 1998, Ι. Μανωλεδάκης : «Τα όρια εξουσίας των ΜΜΕ» 2002

πληροφορίες πρέπει να έχουν ελεγχθεί πριν τη μετάδοσή τους, σε περίπτωση δε ανακοίνωσης ανακριβούς πληροφορίας, αυτή πρέπει να διορθώνεται αμέσως στο πλαίσιο της αυτής ή παρόμοιας εκπομπής. Ο δημοσιογράφος θεωρείται ότι ενήργησε καλόπιστα όταν έχει συλλέξει τις πληροφορίες του με δεοντολογικό τρόπο και έχει επιβεβαιώσει την ακρίβειά τους. «*Το ενδιαφέρον του κοινού θεωρείται αναμφίβολα “δικαιολογημένο” όταν η πληροφορία σχετίζεται με τη διαμόρφωση πολιτικής γνώμης. Το δικαιολογημένο ενδιαφέρον μπορεί επίσης να θεμελιώνεται στην πολιτιστική, οικονομική, κοινωνική, επιστημονική ή ιστορική αξία μιας πληροφορίας κατά τρόπον ώστε να επηρεάζει την τελική στάθμιση των συγκρουόμενων έννομων αγαθών*».³

γ) *Αντικειμενική ενημέρωση-ίσες αποστάσεις-διαφορετικές απόψεις*: Κατά την απόφαση 272/2019 Πολ. Πρωτ. Αθηνών η αλήθεια συνιστά και ταυτίζεται με το ουσιαστικό, θεμελιώδες περιεχόμενο της έκφρασης όταν αυτή αναφέρεται σε πραγματικά ζητήματα. Οι πάροχοι και οι προστηθέντες αυτών έχουν καθήκον να διαδίδουν πληροφορίες και ιδέες επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος, καθήκον άρρηκτα συνδεδεμένο με το δικαίωμα του κοινού να λαμβάνει τις συναφείς πληροφορίες και ιδέες (ΕΔΔΑ, Axel Springer AC v. Germany, 7.2.2012, παρ. 79, Editorial Board of Grivna Newspaper v. Ukraine, 16.4.2019, παρ. 85). Η υποχρέωση για αντικειμενική, ακριβή και αληθή ενημέρωση καταλαμβάνει προεχόντως τις εκπομπές πολιτικού (και ευρύτερα ενημερωτικού) περιεχομένου, δηλαδή τις εκπομπές πολιτικού και κοινωνικού διαλόγου και προβληματισμού, καθώς και τα δελτία ειδήσεων (ΣτΕ 1715/2020, 27/2020, 289/2019, 253/2012). Ειδικότερα η απόφαση ΣτΕ 2114/2012 στη σκέψη 4 επισημαίνει: «*Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις θεσπίζεται, η υποχρέωση της αντικειμενικής ενημέρωσης, η οποία καταλαμβάνει, προεχόντως, τις εκπομπές πολιτικού (και ευρύτερα ενημερωτικού) περιεχομένου, δηλαδή τις εκπομπές πολιτικού και κοινωνικού διαλόγου και προβληματισμού καθώς και τα δελτία ειδήσεων. Η αντικειμενικότητα αυτή επιβάλλει την τήρηση ίσων αποστάσεων από όλες τις δυνατές απόψεις που μπορούν να διατυπωθούν σε σχέση με ένα πολιτικό ή κοινωνικό ζήτημα και επιβάλλει, κατά την παρουσίασή τους, ουδετερότητα σε σχέση με τις απόψεις αυτές, υπό την έννοια ότι*

---

³ Λ. Μήτρου «Η δημοσιότητα της κύρωσης ή η κύρωση της δημοσιότητας», 2012, σελ. 70 επόμενα. sakkoulas-online.gr.

απαγορεύεται η συστηματική παρουσίαση ορισμένων μόνο εξ αυτών και η αποσιώπηση των υπολοίπων (βλ. ΣτΕ 240-255/2012).

Κατά την ΣτΕ 1227/2020 είναι μεν δικαίωμα του καθενός να διαδίδει μέσω του Τύπου ειδήσεις, σχόλια και απόψεις, υπάρχει όμως και το δικαίωμα κάθε πολίτη να πληροφορείται και να ενημερώνεται τακτικά και ελεύθερα για κάθε εν γένει πολιτικό και κοινωνικό θέμα που τον ενδιαφέρει (σχετική και η ΣτΕ 1212/2018).

Κατά την απόφαση ΣτΕ 4418/2014: τα επίμαχα γεγονότα πρέπει να παρουσιάζονται με προσοχή και αίσθημα ευθύνης και να ελέγχονται πριν τη μετάδοση τους, να μη διατυπώνονται δε κρίσεις βασισμένες σε πιθανολογήσεις που εμφανίζονται υπό τη μορφή πληροφορίας, γιατί αυτή η παρουσίαση του θέματος είναι ικανή να δημιουργήσει σύγχυση και πανικό στο κοινό.

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης εταιρείας (προβληθέντες προφορικά και εγγράφως), προέκυψαν τα εξής:

Η δίωρη ενημερωτική εκπομπή «Αλήθειες με τη Ζήνα» που μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό Star στις 30.3.2022 ώρα 11.55' έφερε σήμανση 2^{ης} κατηγορίας (κατάλληλο για άνω των 8 ετών) και παρουσιάστηκε από την Ζήνα Κουτσελίνη επικουρούμενη από συνεργάτες της εκπομπής.

Κατά την έναρξη της εκπομπής, προαναγγέλλοντας το θέμα, σε λεζάντα αναγράφεται: «Ένα θαύμα πίστης και αγάπης: Η Ζήνα συναντά το πνευματικό παιδί του γέροντος Κυρίλλου, την Α1 , ανήμερα της κοίμησής του». Μεταδίδεται: «*Με τη δύναμη της πίστης μιας οικογένειας μοιραζόμαστε ένα θαύμα: η Α1 ήρθε στον κόσμο ως καρπός ακλόνητης αγάπης και αφοσίωσης των γονιών της στο Θεό, ένα δώρο στην αγκαλιά τους, παρά τις προγνώσεις των γιατρών για το αντίθετο*». Ακολουθεί σύντομη δήλωση του πατέρα της ανήλικης και το σπικάζ συνεχίζεται: «*Με τη δύναμη της προσευχής και την ευλογία των νονών της, του μακαριστού γέροντα Κύριλλου και του γέροντα Β1 , ξεπέρασε προκλήσεις και εμπόδια*». Προβάλλεται απόσπασμα συνέντευξης της παρουσιάστριας με την ..... (που φαίνεται να πάσχει από

κινητική αναπηρία) και τους γονείς της⁴. Η ανήλικη θεωρεί πως η μητέρα της ήταν πολύ δυνατή που τη γέννησε και δεν την σκότωσε όπως έλεγαν οι γιατροί. Το σπικάζ συνεχίζεται: *«Σαν σήμερα 30 Μαρτίου του 2012 εκοιμήθη ο μακαριστός γέροντας Κύριλλος που στη συνείδηση του κόσμου θεωρείται ένας σύγχρονος άγιος. Τιμώντας τη μνήμη του η Ζήνα συνάντησε τη Α1 και τους γονείς της στην ιερά μονή του οσίου Δαβίδ στην Εύβοια»*. Ακολουθεί δήλωση της μητέρας της ανήλικης που αναφέρει συγκινημένη πως δεν χορταίνει να βλέπει την ..... Στη διάρκεια της δίλεπτης προαναγγελίας του θέματος προβάλλονται εικόνες της ανήλικης με τους γονείς της και εικόνες από το χώρο της μονής.

Στις 12.22' το προαναγγελόμενο θέμα επαναλαμβάνεται με τον ίδιο τρόπο.

Στις 13.32' η παρουσιάστρια, ευρισκόμενη στη μονή του Οσίου Δαβίδ στην Εύβοια, συνομιλεί με την Α1 και τους γονείς της Γ1 και Δ1. Η ανήλικη εμφανίζεται καθισμένη σε αναπηρικό αμαξίδιο. Στη λεζάντα αναγράφεται: *«Η Ζήνα συναντά τη Α1, Ένα ζωντανό θαύμα που ήρθε στη ζωή παρά τις αντιξοότητες»*. Η παρουσιάστρια διευκρινίζει πως η ανήλικη είναι το τρίτο παιδί της οικογένειας.

Η μητέρα της ανήλικης αναφέρει: *«Η Α1 μας είναι το δώρο μας. Του αγίου Δαβίδ, του αγίου Ιακώβου και τις ευχές του αγίου γέροντος Κυρίλλου. Είναι το μεγάλο δώρο του Θεού. Τον ευχαριστούμε, τον ευγνωμονούμε κι η χαρά μας είναι απερίγραπτη τα δεκατέσσερα χρόνια που είναι κοντά μας και οι εννέα μήνες κυοφορίας. Είναι ένα δώρο, είναι ένας υπέροχος δρόμος, δρόμος προσευχής, δρόμος χαράς με τη δύναμη και*

---

⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 7 εδ. β' του Ν. 4779/2021: «Απαγορεύεται η παρουσίαση ή η συμμετοχή ανηλίκων μαρτύρων ή θυμάτων αξιόποινων πράξεων ή δυστυχημάτων, καθώς και ανηλίκων που βρίσκονται σε μειονεκτική - ευάλωτη θέση, σε όλα τα προγράμματα. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η παρουσίαση ανηλίκων που εμπíπτουν στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον αυτή είναι αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού και δεν προκαλεί βλάβη στην προσωπικότητα του ανηλίκου και μόνον ύστερα από έγγραφη συναίνεση των προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια». Η αντίστοιχη διατύπωση του άρθρου 10 παρ. 1 του Π.Δ. 77/2003 έχει ως εξής: «Απαγορεύεται η παρουσίαση ανηλίκων μέσω εικόνας, ονόματος ή άλλου τρόπου που να καθιστά σαφή την ταυτότητά τους ή η συμμετοχή τους σε όλες τις εκπομπές που περιλαμβάνονται στον παρόντα κώδικα, όταν αυτοί είναι μάρτυρες ή θύματα εγκληματικών ενεργειών ή δυστυχημάτων ή βρίσκονται σε δύσκολη κατάσταση. Σε καμία από τις ανωτέρω περιπτώσεις, δεν λαμβάνεται συνέντευξη από ανήλικο κάτω των 14 ετών. Κατ' εξαίρεση η παρουσίαση αυτή επιτρέπεται εφόσον είναι αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού και δεν προκαλεί πόνο ή βλάβη στην προσωπικότητα του ανηλίκου και, σε κάθε περίπτωση, μόνο ύστερα από γραπτή άδεια αυτού που ασκεί τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια». Θεωρώντας ότι η ανήλικη Α1, η οποία βρίσκεται σε μειονεκτική - ευάλωτη θέση ή σε δύσκολη κατάσταση, εμφανίζεται με την συναίνεση των γονέων της οι οποίοι είναι παρόντες στην εκπομπή, ότι δεν προκαλείται βλάβη στην προσωπικότητα της, ότι η παρουσίαση αυτή ήταν αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού και ότι μπορεί να δίνει συνέντευξη εφόσον είναι ..... ετών, τότε δεν μπορεί να γίνει επίκληση στα ως άνω άρθρα της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας που αφορούν την προστασία των ανηλίκων.

τη βοήθεια του Κυρίου, που πάντα βγαίνει και φανερόνεται και η δόξα Του και η δύναμις Του και μας χαρίζει αυτό το χαμόγελο, που λέγεται A1 ».

Ο πατέρας της ανήλικης συμπληρώνει: «Ο ερχομός της A1 μας έκανε καλύτερους ανθρώπους, καλύτερη οικογένεια, έτσι έφερε πολλή αγάπη μέσα και στα άλλα δυο παιδιά, με τις δυσκολίες βέβαια, αλλά ξεπερνιούνται όλα. Ήταν εύκολο. Σίγουρα όσοι μας βλέπουνε, δεν το πιστεύουν. Αλλά είναι πολύ πιο εύκολο από ό,τι νομίζετε όλοι. Το να ζεις με τη A1 είναι μόνο χαρά».

Η ανήλικη, αναφερόμενη στον αποβιώσαντα μοναχό Κύριλλο ο οποίος ήταν νονός της μαζί με τον ηγούμενο της μονής B1, τον αποκαλεί «παππού» λέγοντας πως για να νιώσει γαλήνη τον επικαλείται στις δύσκολες στιγμές που ζει στα νοσοκομεία. Στο διάστημα αυτό προβάλλονται φωτογραφίες της ανήλικης με την οικογένεια της, φωτογραφίες από τη βάφτιση της όπου διακρίνεται στα χέρια των μοναχών και πλάνα στα οποία η κοπέλα βρίσκεται σε κλίνη νοσοκομείου.

Ο ηγούμενος B1 αναφέρει: «Η A1 εξελίσσεται σε ένα πλάσμα εξαιρετικό. Θα το διαπιστώσετε και εσείς. Κι από πλευράς σκέψης κι από πλευράς συναισθημάτων και από πλευράς προσωπικότητας εν γένει. Η αγάπη της πραγματικά μας συγκινεί και μας φιλοτιμεί κι εμάς. Δηλαδή εγώ πολλές φορές μένω άναυδος απ' την αγάπη της».

Στις 13.35' σε ερώτηση της παρουσιάστριας για ένα δύσκολο χειρουργείο στο οποίο υποβλήθηκε στο Παρίσι, η ανήλικη απαντά: «Πριν χειρουργηθώ είχα σκολίωση πολύ σοβαρή και κινδύνευε και η ζωή μου και έτσι πήγαμε στο Παρίσι και κάναμε την εγχείρηση για να είμαι πιο ίσια. Ήταν δύσκολο, όντως ήτανε, γιατί εδώ στην Ελλάδα που δεν μπορούσαν να το κάνουνε, είπανε ότι “βρίσκεται σε κίνδυνο η ζωή της”, για να το κάνουνε και “δεν μπορούμε να το χειρουργήσουμε το παιδί”. Ε, και με τη βοήθεια του οσίου Δαβίδ και του πατέρα Κυρίλλου και του αγίου Ιακώβ έγιναν όλα καλά».

Προβάλλεται βίντεο στο οποίο η ανήλικη, οδεύοντας εντός ασθενοφόρου προς το νοσοκομείο του Παρισιού για χειρουργική επέμβαση, συνομιλεί με τον νονό της ηγούμενο B1 έχοντας παραπλεύρως την εικόνα του αποβιώσαντος μοναχού Κυρίλλου. Ο ηγούμενος B1 δηλώνει: «Οι άγιοι της μονής μας, ο άγιος Δαβίδ, ο άγιος Ιάκωβος και γιατί όχι, ο άγιος γέροντας Κύριλλος θα είναι πάντα δίπλα της. Άλλωστε αυτό της το απέδειξαν και πρόσφατα στις μεγάλες επεμβάσεις που έκανε στη Γαλλία. Κι όπως μας περιέγραφε η Ελληνίδα γιατρός της, η διευθύντρια στο νοσοκομείο Παιδων της Πεντέλης, η ορθοπαιδικός που είχε παραβρεθεί στο χειρουργείο εκεί στη

Γαλλία, μου είπε: “τα πάντα πάτερ μου μέσα στο χειρουργείο ήταν φωτεινά. Ένα λευκό φως κάλυπτε όλο το χειρουργείο και η Α1 έλαμπε κι εγώ το θεωρώ αυτό ότι είναι ευεργεσία των αγίων σας”. Για αυτό “απ’ τους πρώτους στόχους”, μου είπε “όταν επιστρέψω στην Ελλάδα, είναι να έρθω να προσκυνήσω στη μονή σας”».

Στις 13.38’ η παρουσιάστρια κάνει μνεία σε επιπλοκές που παρουσιάστηκαν στο πρώτο χειρουργείο της ανήλικης με αποτέλεσμα το παιδί να έχει υψηλό πυρετό με κίνδυνο σήψης. Η μητέρα της ανήλικης απαντά: «Έγινε το πρώτο χειρουργείο τον Μάρτιο, το δεύτερο τον Απρίλιο. Βγήκαμε δοξάζοντας τον Θεό, γιατί ήτανε πολλές ώρες και ήταν πετυχημένο το χειρουργείο. Πέρασε η πρώτη εβδομάδα μετεγχειρητικά, ήταν καλά, η δεύτερη εβδομάδα, είχαμε όμως το μεγάλο δώρο και τη μεγάλη ευλογία απ’ τον Θεό μετά από ένα μήνα από το δεύτερο χειρουργείο είχαμε ένα δώρο, μία ίωση, άσχετο απ’ το χειρουργείο, είχαμε μετεγχειρητικά πυρετούς, ζαναμπήκαμε με σηψαιμία στο χειρουργείο πολύ-πολύ δύσκολη, που δεν ξέραμε, αν θα βγει, αλλά εκεί φανερώθηκε η δύναμη και η δόξα του Θεού, που διορθώθηκαν πάρα πολλά πράγματα που έπρεπε να ήταν στο δεύτερο χειρουργείο. Με το τρίτο χειρουργείο αποκαταστήσαμε πολλά πράγματα». Η ανήλικη συμπληρώνει πως κάποιες φορές λύγισε, αλλά άφησε τις ελπίδες της στο Θεό, πως θυμάται λίγο το νονό της (παππού Κύριλλο), πως θυμάται έντονα το χαμόγελο του, πως τηλεφώνουσε διαρκώς στον δεύτερο νονό της ηγούμενο Β1 όταν ήταν στο Παρίσι για τη χειρουργική επέμβαση.

Στις 13.41’ η μητέρα της ..... αναφέρει: «Όταν ήρθαμε στο μοναστήρι, είχαμε μόνο την Ε1 την πρώτη την κόρη. Μετά ήρθε το δώρο, ο ΣΤ1 μας. Τότε θέλαμε και τρίτο παιδί και κάθε φορά που ερχόμασταν, λέγαμε στον παππού “Παππού, σταύρωσέ με την Αγία κάρα! Θέλουμε πάρα πολύ και τρίτο παιδάκι”. Ο παππούς πάντα μου έλεγε “όχι, όποτε εμείς θέλουμε, όποτε ο Θεός θέλει κι όπως το θέλει!” Ενώ στον Θεοδώρη δεν μου έλεγε έτσι. Με σταύρωνε και μου ‘λεγε “ένα ευλογημένο παιδάκι να σας χαρίσει ο Θεός”. Το 2006 μου είπε μόνος του “έλα να σε σταυρώσω και να με πάρεις τηλέφωνο να μου πεις μια ευλογημένη εγκυμοσύνη να έχεις εύχομαι”, αλλά κατέβασε και τα γυαλιά του και με κοίταζε μες στα μάτια “δεν θα ακούσεις τους γιατρούς, δεν θα φοβηθείς!”. Εγώ χάρηκα, γιατί είχα κρατήσει το κομμάτι ότι με σταύρωσε και, όταν φεύγαμε, λέω στον Γ1 “θα μας χαρίσει ο άγιος Δαβίδ και τρίτο παιδάκι”. Τον Μάρτιο, όταν μάθαμε για την εγκυμοσύνη, τον πήρα τηλέφωνο “Ευλογημένη εγκυμοσύνη! Ευλογημένη εγκυμοσύνη! Άιντε! Άιντε! Μην ακούσεις τους γιατρούς!”». Ο ηγούμενος Β1 λέγει: «Ο παππούς Κύριλλος ήταν αυτός που

στήριξε τη μητέρα της, την Δ1, για να την κρατήσει, να μην τη σκοτώσει, όταν ήταν στην κοιλιά, γιατί οι γιατροί, με βάση τις εξετάσεις βέβαια οι άνθρωποι και βάση την επιστήμη τους, λέγανε τα πάνδεινα. Θα σας έχει περιγράψει. Ήταν πολύ σημαντική αυτή η απόφαση».

Στη συνέχεια η μητέρα της ..... περιγράφει: «Ανέβηκα στην Αθήνα για να βρω γιατρό, γιατί μένουμε στην ..... Λόγω ηλικίας όλοι οι γιατροί με απέρριπταν, με βλέπαν και με τ' άσπρα μαλλιά. Μου έλεγαν να κάνω αμνιοπαρακέντηση⁵ κι έλεγα εγώ δεν θα κάνω. Απλά και μόνο να μου πείτε ό,τι χρειάζεται ιατρικά, να είμαι γερή εγώ για να είναι καλή η εγκυμοσύνη, θα τα κάνω όλα, αλλά για να κάνω αμνιοπαρακέντηση και οτιδήποτε άλλο, είναι επιλογή μας με τον σύζυγο, αυτό το μωρό το 'φερε ο Θεός και ό,τι να 'ναι θα το δεχτούμε το δώρο του. Επαναστατούσαν οι γιατροί, λέγαν τα δικά τους. Μου λέγανε "θα είμαι σε ένα, δεν θα μπορώ να", πιθανή ημερομηνία τοκετού είναι τότε και "τότε θα είμαι σε ένα συνέδριο στο εξωτερικό. Συγγνώμη, βρείτε άλλον συνάδελφο!". Με λίγα λόγια τρεις με απέρριψαν. Ο παππούς ο Κύριλλος, όπως και ο γέροντάς μας στην ..... μου έλεγε "έχει ο Θεός, θα βρεθεί". Βρέθηκε μία υπέροχη κυρία, η κυρία Ζ1, ένας άνθρωπος με πολλή ευγένεια. Σεβάστηκε το γεγονός ότι εμείς θα κάναμε όλες τις εξετάσεις εκτός από αμνιοπαρακέντηση "Παιδιά, εγώ σαν γιατρός έχω να σας πω αυτά και σέβομαι την απόφασή σας". Ε, εκεί στο υπερηχογράφημα ήταν που άρχισαν οι ευλογίες οι μεγάλες. Μου λέγανε ότι η Α1 θα είναι τερατόμορφο, ότι έβγαινε με σύνδρομο Down, μου λέγαμε ότι το κεφάλι της είναι σαν μπανάνα. Όταν έβγαινα έξω και το 'λεγα στον παππού τον Κύριλλο που αμέσως τον έπαιρνα τηλέφωνο "να πεις στον γιατρό ότι το δικό του κεφάλι είναι καρπούζι, μην ακούσεις τους γιατρούς" μου έλεγε. Εγώ ήμουν ήρεμη, γιατί άκουγα τον παππού, ότι "θα έχεις ένα ευλογημένο παιδάκι". Και λέγανε, καλά, τόσο ήρεμη που είναι, δεν καταλαβαίνει τι λέμε, δεν καταλαβαίνει ότι έχει πρόβλημα; Και λέω κιόλας "καταλαβαίνω, κύριε!" Α, και λέει ένας κύριος "δεν είναι Ελληνίδα; Δεν καταλαβαίνει;". Τους ενοχλούσε, γιατί ήμουν ήρεμη. Βγήκα έξω, πήρα τον παππού τον Κύριλλο, μου έδινε τις ευλογίες του, τον

---

⁵ Η αμνιοκέντηση ή αμνιοπαρακέντηση είναι ιατρική διαδικασία που χρησιμοποιείται κυρίως στην προγεννητική διάγνωση των χρωμοσωμικών ανωμαλιών και του εμβρυϊκών λοιμώξεων καθώς και για τον προσδιορισμό του φύλου. Ο πιο συνηθισμένος λόγος για την εκτέλεση αμνιοκέντησης είναι να προσδιοριστεί εάν ένα έμβρυο έχει ορισμένες γενετικές διαταραχές ή μια χρωμοσωμική ανωμαλία, όπως το σύνδρομο Ντάουν. Η αμνιοπαρακέντηση μπορεί να διαγνώσει αυτά τα προβλήματα στη μήτρα. Αυτές οι προγεννητικές εξετάσεις μπορούν να αποδειχθούν χρήσιμες για τους μέλλοντες γονείς, καθώς επιτρέπουν την αξιολόγηση της κατάστασης της υγείας του εμβρύου και της σκοπιμότητας της θεραπείας (<https://el.wikipedia.org>).

γέροντά μας στην ..... “Δόξα τω Θεώ, παιδάκι μου”, μου λέγανε “αν είναι έτσι όπως τα λες, σας επέλεξε ο Θεός να διακονήσετε έναν άγγελο”. Η μητέρα της ανήλικης συνεχίζει αναφερόμενη σε εξετάσεις αίματος για διάγνωση ζαχάρου, στις συμβουλές της γυναικολόγου και στην εριστικότητα της διατροφολόγου, σε τηλεφώνημα προς τους δύο μοναχούς (Κύριλλο και Β1) που της δηλώναν πως δεν έχει ζάχαρο, στην ανησυχία της (μετά τον τοκετό) μήπως το παιδί γεννήθηκε τερατόμορφο.

Στις 13.48’ η μητέρα της ..... μιλά για το μωρό και την κατάσταση της υγείας του λέγοντας: «Μου λέει “είναι πολύ όμορφο το μωρό μας, αλλά έχει δυο θεματάκια που πρέπει άμεσα να χειρουργηθούν”. Έπρεπε να φύγει αμέσως να πάει στο Παίδων, να χειρουργηθεί, γιατί η Α1 γεννήθηκε με μυελομηνιγγοκήλη⁶ και ήταν ανοιχτή όλη η πλάτη. Από πάνω μέχρι κάτω ήταν το μωρό ανοιχτό, όπως είναι το αρνάκι το Πάσχα. Και υπήρχε κίνδυνος να πάθει κάποιο μικρόβιο, αλλά ο κίνδυνος υπήρχε και μέσα στην κοιλιά μου, να πάθει κάποιο μικρόβιο το μωρό, να πάθω κι εγώ, γιατί δεν ήταν μία μικρή μυελομηνιγγοκήλη. Ήταν ολόκληρη η πλάτη ανοιχτή... Δεν θα μπορούσε να αναπνεύσει, που μας είπαν από το μαιευτήριο που γέννησα. Σημειωτέον ότι μου είχαν πει εμένα, ότι μέσα σε όλα τα θέματα, η καρδιά της δεν θα αντέξει, μπορεί να πεθάνει μέσα στην κοιλιά. Μπορεί όταν θα βγει απ’ την κοιλιά. Μου είχαν πει, ότι μόλις θα γεννηθεί, θα πεθάνει μετά από λίγες ώρες. Μου τα λέγανε όλα αυτά οι γιατροί».

Η μητέρα της ανήλικης περιγράφει: «Ήταν ένας άγγελος. Ήταν μπρούμυτα, το κεφαλάκι της και το προσωπάκι της ήταν έτσι. Έλαμπε ολόκληρη. Και φώναζα σαν τρελή “Άγιε μου Δαβίδ, σε ευχαριστώ, σε ευχαριστώ!” Και πλησίασα και είδα δύναμη και μόλις την είδα, της λέω “άγγελέ μου, είσαι δυνατό. Η Παναγιά κοντά σου!” Κι έφυγα και ήρθε τέτοια ηρεμία και γαλήνη μέσα μου, που ήμουν σίγουρη, ότι όλα θα πάνε καλά».

Στις 13.50’, σε ερώτηση της παρουσιάστριας προς την ανήλικη αν θέλει κάτι να πει στη μητέρα της, εκείνη απαντά: «Όταν με γέννησε ήταν πολύ δυνατή και είχε εμπιστοσύνη στον Θεό και δεν με σκότωσε που έλεγαν οι γιατροί». Όταν η

---

⁶ Η μυελομηνιγγοκήλη είναι ένας από τους τύπους της δυσχιδούς ράχης που είναι γενετικό ελάττωμα στο οποίο υπάρχει ελλιπής κλείσιμο της σπονδυλικής στήλης και των μεμβρανών γύρω από τον νωτιαίο μυελό κατά τη διάρκεια της πρώιμης ανάπτυξης κατά την εγκυμοσύνη. Οδηγεί σε σοβαρές επιπλοκές και επηρεάζει τις μήνιγγες και τα νεύρα. Σε άτομα με μυελομηνιγγοκήλη, το ανοικτό τμήμα της σπονδυλικής στήλης επιτρέπει στον νωτιαίο μυελό να προβάλλει μέσω του ανοίγματος. Οι μηνιγγικές μεμβράνες που καλύπτουν τον νωτιαίο μυελό προεξέχουν επίσης από το άνοιγμα, σχηματίζοντας έναν σάκο που περικλείει τα νωτιαία στοιχεία, όπως μήνιγγες, εγκεφαλονωτιαίο υγρό, και τμήματα του νωτιαίου μυελού και των νευρικών ριζών (<https://el.wikipedia.org/wiki>)

παρουσιάστρια ρωτά: «*Αν η μαμά άκουγε τους γιατρούς και δεν ήσουν στη ζωή...*», η ..... απαντά πως θα ήταν μαζί με τον παππού Κύριλλο.

Όταν η παρουσιάστρια χαρακτηρίζει «γενναία» την απόφαση των γονέων, η μητέρα απαντά: «*Δεν ήταν γενναία, ήταν η ευχή του γέροντα Κυρίλλου. Χωρίς την πίστη μας και χωρίς την ευλογία του πνευματικού μας δεν μπορούμε να σηκώσουμε πράγματα. Αν ήμασταν εκτός εκκλησίας και χωρίς την πίστη, η Α1 δεν θα υπήρχε, το ομολογώ. Υπήρχε νόημα, που ήταν στην κοιλιά μου. Υπήρχε νόημα αυτή η ευλογία, υπάρχει σκοπός. Χωρίς την πίστη μπαίνει η λογική, μπαίνει η επιστήμη κι εκεί, όπως μου είπαν οι γιατροί “έχει γεμίσει ο κόσμος άρρωστα παιδιά”. Η Α1 δεν θα υπήρχε».*

Στη συνέχεια γίνεται μνεία στο κόστος του ταξιδιού. Η παρουσιάστρια αναφέρει: «*...κάπως τα ‘φερε ο Κύριος, όπου εγκρίθηκε τελικά μέσω του ΕΟΠΥΥ και ενός ανθρώπου που σας βοήθησε πολύ και είναι καλό να το πούμε, για να πάρει η Α1 αυτό το εισιτήριο για τη Γαλλία».* Ο πατέρας της ανήλικης μιλά για το ποσό που διέθεσε ο ΕΟΠΥΥ, για τη βοήθεια που παρείχε ο πολιτικός Η1 λέγοντας: «*... με τη βοήθεια του Η1 εγκρίθηκε το ποσό που ήταν πάρα πολύ μεγάλο και έτσι έδωσε ο Θεός και βρεθήκαμε στο Παρίσι για τέσσερις μήνες με τρία πολύ δυνατά χειρουργεία και μεγάλα σε κέντρο αποκατάστασης εκεί. Η Α1, αν δεν χειρουργείτο, είχε ζωή για έναν χρόνο περίπου ακόμα, γιατί ήταν τόσο πολλή η σκολίωση της, που πλέον πίεζε και την καρδιά και το πνευμόνι, που δεν μπορούσε, να καταπιεί, αν και έτρωγε μόνη της, με πάρα πολύ μεγάλη δυσκολία. Έπρεπε να χειρουργηθεί η σκολίωση, να ισιώσει, γιατί είχαμε πάει με 150 μοίρες σπονδυλική στήλη. Αν δείτε την ακτινογραφία, δεν θα το πιστεύετε, γιατί και οι Γάλλοι γιατροί δεν πιστεύανε πώς έφτασε εκεί και μπορούσε χωρίς αναπνευστικές μηχανές να αναπνέει μόνη της. Ήταν κι αυτό ένα θαύμα. Δόξα τω Θεώ χειρουργήθηκε, αποκαταστάθηκε, πλέον αναπνέει καλά. Δεν κινδυνεύει η ζωή της πια, ούτε θα ξανακινδυνέψει απ’ αυτό. Τρώει, αναπνέει και είναι πάντα χαρούμενη».* Προβάλλονται εικόνες στις οποίες η ανήλικη διακρίνεται σε χειρουργική κλίνη και ακτινογραφίες στις οποίες φαίνεται το σοβαρό πρόβλημα σκολίωσης του παιδιού. Ο πατέρας μιλά επίσης και για την ευκολία με την οποία η οικογένεια αντιμετώπιζε την καθημερινή συμβίωση με την .....

Στις 13.55’, σε ερώτηση της παρουσιάστριας για το καθημερινό πρόγραμμα της και για την επιθυμία της να απευθυνθεί προς το κοινό, η ..... απαντά: «*Σ’ αυτούς τους γονείς που σκοτώνουν τα παιδάκια, να μην τα σκοτώνουν, γιατί και σε εμένα έλεγαν τέτοια πράγματα κι αν έχεις εμπιστοσύνη και στο Θεό, μπορεί να*

αλλάζουν τα πράγματα και να βγει ένα αγγελούδι. Και ένα κουράγιο σ' αυτούς που το κρατάνε, γιατί είναι πράγματι ένα δύσκολο έργο και θέλει πολλή δύναμη και πολλή προσευχή, για να τα καταφέρει». Η εκπομπή πλησιάζει στο τέλος της με παραινέσεις της ανήλικης για προσευχή και εμπιστοσύνη στο Θεό.

III. Υπαγωγή

Από την παρακολούθηση και καταγραφή των πραγματικών περιστατικών σε συνδυασμό με τη νομική βάση και τη νομολογία προκύπτουν τα ακόλουθα:

Ένα από τα θέματα της εκπομπής «Αλήθειες με τη Ζήνα» της 30.3.2022 που μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό Star Channel αφορούσε την παρουσίαση της ανήλικης Α1 η οποία γεννήθηκε με σοβαρή πάθηση (μυελομηνιγγοκήλη) που έχει ως αποτέλεσμα να βρίσκεται καθηλωμένη σε αναπηρικό αμαξίδιο και το σώμα της να μην έχει αναπτυχθεί κανονικά. Οι γονείς, η ..... και η παρουσιάστρια της εκπομπής προβάλλουν το θέμα της γέννησης και επιβίωσης της ανήλικης ως ένα θαύμα πίστης θεωρώντας πως το παιδί αποτελεί καρπό ακλόνητης αγάπης και αφοσίωσης των γονέων στο Θεό παρά τις επιφυλάξεις και τις αντίθετες γνώμες των ιατρών.

- *Θέση εκπομπής:* Στις ενημερωτικές εκπομπές οι δημοσιογράφοι-παρουσιαστές έχουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέγουν το θέμα που θα παρουσιάσουν στο κοινό, οφείλουν όμως να τηρούν τους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας και να κρατούν αποστάσεις από τυχόν προβαλλόμενες διαφορετικές θέσεις. Σε εκπομπές που άπτονται ευαίσθητων κοινωνικών θεμάτων όπως είναι η θρησκεία και η επιστήμη, θα πρέπει ο συντονισμός της παρουσίασης να γίνεται κατά τρόπον ώστε αφενός η εκπομπή να μην ταχθεί υπέρ μίας άποψης (ήτοι θα πρέπει να παραμείνει ουδέτερη) αφετέρου να δοθεί χώρος και χρόνος ώστε να ακουστούν οι τυχόν αντιτιθέμενες απόψεις ώστε να εκπληρωθεί ο σκοπός της αντικειμενικής ενημέρωσης και της τήρησης των ίσων αποστάσεων.

Η συγκεκριμένη εκπομπή, μέσω της παρουσιάστριας, του σπικάζ και των λεζαντών που αναγράφει, τάσσεται σαφώς με τη θέση ότι η γέννηση και η επιβίωση της ..... είναι ένα θαύμα που οφείλεται στη δύναμη της προσευχής και στην ευλογία των μοναχών της μονής του οσίου Δαυίδ που είναι νονοί της ανήλικης («Με

τη δύναμη της πίστης μιας οικογένειας μοιραζόμαστε ένα θαύμα: η A1 ήρθε στον κόσμο ως καρπός ακλόνητης αγάπης και αφοσίωσης των γονιών της στο Θεό, ένα δώρο στην αγκαλιά τους, παρά τις προγνώσεις των γιατρών για το αντίθετο», «Με τη δύναμη της προσευχής και την ευλογία των νονών της, του μακαριστού γέροντα Κύριλλου και του γέροντα B1, ξεπέρασε προκλήσεις και εμπόδια»). Η παρουσιάστρια θεωρεί πως αν η μητέρα «άκουγε τους γιατρούς», η ανήλικη δεν θα ήταν στη ζωή, θεωρεί δε «γενναία» την απόφαση των γονέων να γεννηθεί ένα παιδί για το οποίο οι ιατροί είχαν σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την επιβίωση του.

Στη διάρκεια παρουσίασης του συγκεκριμένου θέματος της εκπομπής, γίνεται αναφορά στις θέσεις των μοναχών οι οποίοι συμβουλεύουν τη μητέρα «να μην ακούσει τους γιατρούς», να κρατήσει το παιδί και να μην το σκοτώσει όπως έλεγαν οι γιατροί. Τις ίδιες απόψεις φαίνεται να υποστηρίζει και η ανήλικη. Οι θέσεις αυτές από τις οποίες η εκπομπή δεν αποστασιοποιείται (η παρουσιάστρια, απευθυνόμενη στην ανήλικη, λέγει: «αν η μαμά άκουγε τους γιατρούς και δεν ήσουν στη ζωή...»), κρίνεται ότι φέρουν αντιεπιστημονικό περιεχόμενο.

Παρά την σαφή αμφισβήτηση της ιατρικής επιστήμης (η μητέρα λέγει «...χωρίς την πίστη η A1 δεν θα υπήρχε...», «χωρίς την πίστη... μπαίνει η επιστήμη..., η A1 δεν θα υπήρχε», η ανήλικη λέγει «... δεν με σκότωσε όπως έλεγαν οι γιατροί»), από το όλο περιεχόμενο της εκπομπής συνάγεται σαφώς πως η ανήλικη οφείλει τη ζωή της στις ιατρικές επεμβάσεις στις οποίες υποβλήθηκε και άρα στις επιτυχίες της ιατρικής επιστήμης. Ειδικότερα, όταν η παρουσιάστρια μιλά για δύσκολο χειρουργείο στο οποίο υποβλήθηκε η ανήλικη στο Παρίσι, εκείνη απαντά «Πριν χειρουργηθώ είχα σκολίωση πολύ σοβαρή και κινδύνευε και η ζωή μου και έτσι πήγαμε στο Παρίσι και κάναμε την εγχείρηση...», ενώ ο πατέρας της αφηγείται «...Η A1, αν δεν χειρουργείτο, είχε ζωή για έναν χρόνο περίπου ακόμα, γιατί ήταν τόσο πολλή η σκολίωση της, που πλέον πίεζε και την καρδιά και το πνευμόνι...». Η μητέρα της αναφέρει «... Δεν θα μπορούσε να αναπνεύσει, που μας είπαν από το μαιευτήριο που γέννησα..., η καρδιά της δεν θα αντέξει...».

- Μη παρουσίαση διαφορετικής άποψης: Στο συγκεκριμένο υπό έλεγχο θέμα, η εκπομπή δεν τηρεί τον κανόνα των ίσων αποστάσεων και της ουδέτερης παρουσίασης, παρόλο που το περιεχόμενο της άπτεται δύο ιδιαίτερα ευαίσθητων ζητημάτων (θρησκείας και επιστήμης) που αγγίζουν το συναίσθημα του κοινού. Η εκπομπή τάσσεται σαφώς υπέρ μίας άποψης, αυτής που θεωρεί πως η ύπαρξη της

ανήλικης οφείλεται σε θαύμα θρησκευτικής πίστης. Στη διάρκεια μετάδοσης του θέματος δεν ακούγεται κάποια έκφραση ευγνωμοσύνης προς τους ιατρούς που συνέβαλαν καθοριστικά στην επιβίωση του παιδιού, δεν μεταδίδονται επιστημονικές θέσεις οι οποίες θα μπορούσαν ενδεχομένως να κάνουν σαφές το πρόβλημα υγείας του και τον τρόπο θεραπείας αυτού, αλλά αμφισβητούνται οι παραινέσεις και συμβουλές της ιατρικής επιστήμης παρά το γεγονός ότι η ζωή του παιδιού οφείλεται σε ιατρικές πράξεις. Υπ' αυτή την έννοια κρίνεται ότι το θέμα της εκπομπής προβάλλεται κατά τρόπο μονομερή και χωρίς σεβασμό στη διαφορετική άποψη (χωρίς προσοχή και αίσθημα ευθύνης) με αποτέλεσμα να μην λαμβάνει το κοινό πλήρη και ακριβή ενημέρωση σε ένα θέμα κοινωνικού ενδιαφέροντος και να μην τηρούνται οι κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας ως προς την ορθή, ακριβή και πλήρη παρουσίαση των πληροφοριών και ειδήσεων.

Ενόψει των ανωτέρω, η Ολομέλεια κρίνει κατά πλειοψηφία με ψήφους έξι (6) έναντι τριών (3) ότι η εγκαλουμένη εταιρεία παραβίασε τις διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας σχετικά με την υποχρέωση έμπρακτου σεβασμού και παρουσίασης της διαφορετικής άποψης, που έχει ως αποτέλεσμα την μη ορθή, ακριβή και πλήρη παρουσίαση των πληροφοριών (χωρίς προσοχή και αίσθημα ευθύνης). Για το λόγο αυτό στην εγκαλουμένη εταιρεία πρέπει να επιβληθεί διοικητική κύρωση και δη εκείνη του προστίμου.

Ωστόσο, κατά την άποψη τριών (3) μελών, των Ιωάννη Μιχαλάκη, Γεώργιου Βλαβιανού και Πέτρου Τριανταφυλλίδη, η εγκαλουμένη εταιρεία δεν τέλεσε την ως άνω παράβαση.

Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, δεν προκύπτει από την αναλυτική παράθεση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης αυτής ότι ο τηλεοπτικός σταθμός διά της παρουσιάστριας Ζήνας Κουτσελίνη κράτησε μεροληπτική στάση υπέρ της θρησκείας και κατά της ιατρικής επιστήμης, εμπορούμενος από μία μονομέρεια και θεοκρατική αντίληψη, ότι δεν εφάρμοσε την αρχή της τήρησης των ίσων αποστάσεων και της ουδετερότητας, ούτε τους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας και απέδωσε τελικά τη γέννηση και τη θεραπεία της κατά την εκπομπή ..... ανήλικης Α1 σε “θαύμα” του Θεού και όχι στη συμβολή της ιατρικής επιστήμης, ότι δηλαδή δεν

προέβη όπως όφειλε στην ακριβή και αληθή μετάδοση των γεγονότων με προσοχή και αίσθημα ευθύνης και δεν διατύπωσε την διαφορετική άποψη της ιατρικής επιστήμης. Όμως, αντίθετα προς τις μομφές αυτές, είναι προφανές ότι η εκπομπή απευθυνόταν στον μέσο νοήμονα και όχι θρησκόληπτο τηλεθεατή, ο οποίος κρίνει σύμφωνα με τα διδάγματα της λογικής και της κοινής πείρας και ουδείς από την παρακολούθηση της εκπομπής πείστηκε ότι η γέννηση και η ίαση της Α1 δεν οφειλόταν στα επιτυχή χειρουργεία και στην καθοριστική συμβολή της ιατρικής επιστήμης. Ειδικότερα, όχι μόνο στην κρινόμενη περίπτωση, αλλά πολλές φορές κατά τη διάρκεια του βίου μας, αποδείχθηκε ότι η ακλόνητη θέληση και πίστη για τη ζωή και βεβαίως η αγάπη και γιατί όχι η θρησκευτική ορθόδοξη πίστη, διέψευσαν απαισιόδοξες προβλέψεις των γιατρών και χαρακτηρίστηκαν ως “θαύμα”, το οποίο πάντως δεν μπορεί να δαιμονοποιείται και να ερμηνεύεται ως θεοκρατική αντίληψη, αποθέωση της θρησκείας και ως απαξίωση της ιατρικής επιστήμης. Συγκεκριμένα, από την παρακολούθηση της εκπομπής προκύπτει ότι οι γονείς ουδέποτε αρνήθηκαν, περιφρόνησαν ή υποτίμησαν τη διάγνωση των γιατρών, που τους είχαν επισημάνει ότι το παιδί θα γεννηθεί με πρόβλημα. Έλαβαν όμως συνειδητά την απόφαση να το φέρουν στον κόσμο και να παλέψουν γι’ αυτό με κάθε τρόπο. Η αναφορά τους σε “θαύμα” αφορούσε αποκλειστικά και μόνο στη γέννηση του παιδιού τους, όπως ορίζεται σύμφωνα με τη χριστιανική πίστη η γέννηση, ως το μεγαλύτερο των θαυμάτων. Αντίστοιχα και από της πλευράς του σταθμού, σε κανένα σημείο προβολής του θέματος δεν παρουσιάστηκε ως “θαύμα” η κατάσταση της μικρής, αλλά αυτή καθ’ εαυτή η γέννησή της και σε κανένα σημείο της εκπομπής «Αλήθειες με τη Ζήνα» δεν εξυμνήθηκε ως “θαύμα” η περιφρόνηση της επιστήμης και ουδεμία κατεύθυνση αντιεπιστημονικότητας δόθηκε από τον σταθμό. Η υπό εξέταση εκπομπή παρουσίασε την περίπτωση ενός παιδιού για το οποίο οι γιατροί κατά την κύησή του είχαν διαγνώσει και ενημερώσει τους γονείς ότι το παιδί θα γεννηθεί με πρόβλημα, το οποίο δεν ήταν ακριβώς εντοπισμένο, με την έννοια ότι είχαν πει ότι πολύ πιθανό θα υπάρξει τερατογέννεση ή ότι θα έχει σύνδρομο Down ή θα είναι υδροκέφαλο. Οι γιατροί πρότειναν στους γονείς να προχωρήσουν στη διαδικασία της άμβλωσης, αλλά οι γονείς, οι οποίοι τυγχάνουν βαθιά θρησκευόμενοι, αποφάσισαν ότι θα κρατήσουν το παιδί και με την προτροπή του γέροντα της Μονής του Οσίου Δαυίδ θα παλέψουν με τη βοήθεια της ιατρικής επιστήμης και της πίστης τους για το καλύτερο. Το παιδί πράγματι γεννήθηκε με πρόβλημα, εντελώς διαφορετικό όμως από αυτό που είχαν

προβλέψει οι γιατροί. Γεννήθηκε με μυελομηνιγγοκήλη, ένα γενετικό ελάττωμα στο οποίο υπάρχει ελλειπές κλείσιμο της σπονδυλικής στήλης. Για να επιζήσει το παιδί, θα έπρεπε να χειρουργηθεί χωρίς καθυστέρηση, καθώς κινδύνευε άμεσα η ζωή του, γεγονός το οποίο οι γονείς το δήλωσαν επανειλημμένα στην εκπομπή. Οι γονείς του παιδιού κατά την εμφάνισή τους στην εκπομπή αναφέρθηκαν στο “θαύμα”, εννοώντας πάντα το θαύμα της γέννησης του παιδιού. Καθ’ όλη τη διάρκεια της διήγησής τους αναφέρονταν επανειλημμένως στη σειρά χειρουργείων που υποβλήθηκε το παιδί, γιατί όπως δήλωσαν χωρίς αυτά δεν θα ζούσε. Ως θρησκευόμενοι άνθρωποι επικαλούνταν και τη βοήθεια της πίστης τους σε όλη αυτή τη διαδικασία, την οποία έπρεπε να υποστούν τόσο το παιδί, όσο και εκείνοι. Πουθενά δεν προβάλλονται στην εκπομπή θέσεις και απόψεις, οι οποίες φέρουν αντιεπιστημονικό περιεχόμενο, ούτε παρουσιάζουν τους υπηρετούντες την ιατρική επιστήμη ως εν δυνάμει προτείνοντες παράνομες πράξεις, ικανές να βλάψουν την υγεία του εμβρύου. Επισημαίνεται ότι πολλοί γιατροί έχουν αναρτημένες εικόνες Αγίων στα ιατρεία τους και πολλές φορές τους έχουμε ακούσει να λένε τη φράση “Εμείς κάναμε ό,τι μπορούσαμε, τώρα περιμένουμε ένα “θαύμα”. Επομένως, δεν πρέπει να δαιμονοποιείται το “θαύμα” και δεν είναι επιλήψιμο ο οιοσδήποτε να επικαλείται την πίστη του από την οποία αντλεί δύναμη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι υποβιβάζει και απαξιώνει την ιατρική επιστήμη ή ότι προτάσσει μία θεοκρατική αντίληψη. Στην προκειμένη περίπτωση, από όλο το περιεχόμενο της εκπομπής συνάγεται κατά τρόπο σαφή και κατηγορηματικό ότι η ανήλικη τότε A1 οφείλει τη ζωή της στις ιατρικές επεμβάσεις, στις οποίες υποβλήθηκε και στις επιτυχίες της ιατρικής επιστήμης και παρατίθενται αναλυτικά τα σημεία όπου τόσο οι γονείς όσο και η A1 αναφέρθηκαν με σαφήνεια και πληρότητα στα χειρουργεία που υποβλήθηκε η τελευταία. Τέλος, από τα στοιχεία τα οποία ο σταθμός επικαλείται και προσκομίζει, η καταγγελία που υποβλήθηκε ήταν η μία και μοναδική σε σύνολο 316.095 τηλεθεατών που παρακολούθησαν τη συγκεκριμένη εκπομπή εκείνη την ημέρα, ήτοι το 20,6 % της τηλεθέασης, σύμφωνα με την εταιρεία μέτρησης τηλεθέασης «Nielsen Audience Measurement A.E.», σε αντίθεση προς τα σχόλια των χρηστών του You Tube, όπου αναρτήθηκε η εκπομπή, τα οποία ήταν πολλαπλάσια και μόνο θετικά. Ο σταθμός επικαλείται και προσκομίζει τις σχετικές εκτυπώσεις. Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά περιστατικά, θα ήταν άτοπο και υπερβολικό να εγκαλείται ο σταθμός, δια της παρουσιάστριας της εκπομπής της

Ζήνας Κουτσελίνη, ότι δεν διέκοψε τους πρωταγωνιστές της εκπομπής, ήτοι την Α1 και τους γονείς της για να επιχειρηματολογήσει υπέρ της ιατρικής επιστήμης και κατά του “θαύματος”, ή να προσκαλέσει στην εκπομπή γιατρό ή γιατρούς προς τον σκοπό αυτό, αφού δεν υπήρχαν εριζώμενα ζητήματα, είναι δε προφανές ότι οι μοναχοί της ιεράς μονής του οσίου Δαυίδ στην Εύβοια, που παρακινούσαν την μητέρα να μην ακούσει τους γιατρούς και να μην κάνει άμβλωση στην κύηση του παιδιού, δεν είχαν δόλο ή ιδιοτέλεια για να απαξιώσουν την ιατρική επιστήμη, αλλά το έπραξαν εμφορούμενοι από τη θρησκευτική τους συνείδηση.

Κατά την άποψη της μειοψηφίας έπρεπε να επιβληθεί η διοικητική κύρωση της σύστασης.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθεάσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία) και την εθνική εμβέλεια αυτού, η Ολομέλεια κρίνει, κατά πλειοψηφία με ψήφους έξι (6) έναντι τριών (3), ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Δέχεται, κατά πλειοψηφία, ότι η εγκαλουμένη εταιρεία παραβίασε τις διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας σχετικά με την υποχρέωση έμπρακτου σεβασμού και παρουσίασης της διαφορετικής άποψης που έχει ως αποτέλεσμα την μη ορθή, ακριβή και πλήρη παρουσίαση των πληροφοριών (χωρίς προσοχή και αίσθημα ευθύνης), κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει, κατά πλειοψηφία, στην εταιρεία με την επωνυμία «ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.», ιδιοκτήτρια του ιδιωτικού τηλεοπτικού σταθμού με τον διακριτικό τίτλο «STAR CHANNEL», τη διοικητική κύρωση του προστίμου των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας «ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.», που εδρεύει στην Κηφισιά Αττικής, στην οδό Βιλτανιώτη 36, με ΑΦΜ 094281721, Δ.Ο.Υ. ΚΕΦΟΔΕ Αττικής.
2. Του Καρόλου Αλκαλάι του ....., με ΑΦΜ ....., Δ.Ο.Υ. ...., ως Προέδρου Δ.Σ. και νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 3^η Φεβρουαρίου 2026 και δημοσιεύτηκε την 11^η Μαρτίου 2026.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΤΕΡΙΠΗ ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗ – ΔΡΙΛΙΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ